

Onze dorpen, Onze toekomst

Verkiezingsprogramma D66 Kapelle 2026–2030

The logo consists of a green square containing the text 'D66' in white. The 'D' is a simple, bold, sans-serif letter. The '66' is also in a bold, sans-serif font, with the first '6' having a small gap between its top and bottom loops, and the second '6' being slightly smaller and positioned to the right of the first.

D66

kapelle

Het kan wél

Voorwoord

In wat voor buurt wil je thuis komen? Juist hierom doet jouw stem ertoe. In de gemeenteraad worden keuzes gemaakt die je elke dag voelt.

D66 laat zien dat het kan: we hebben in Kapelle de winkels op zondag geopend; gezondheid, duurzaam en groen topprioriteit gemaakt in plaats van sluitpost; en we hebben ons hard gemaakt voor de belangen van jongeren in deze moeilijke tijden.

Op 18 maart kiezen we voor vooruitgang in plaats van stilstand, met plannen die eerlijk zijn en haalbaar. Wat landelijk wordt bedacht, moet lokaal worden waargemaakt. Door D66 te stemmen geef je ruimte aan positieve keuzes.

Stem 18 maart weer D66.

Marc van Opstal,
Lijsttrekker D66 Kapelle

Onze kandidaten

2

**Esther
Bloemenkamp**

3

**Ton
Leijn**

4

**Arjan
van der Wilt**

Inleiding

Vrijheid, vertrouwen en vooruitgang – D66 Kapelle kijkt vooruit.

Kapelle is een groene, open en betrokken gemeente in het hart van de Bevelanden. D66 Kapelle wil een toekomst waarin iedereen vrij is om zichzelf te zijn, waar we gelijke kansen bieden aan jong en oud, en waar we samenwerken aan een duurzame samenleving.

De afgelopen jaren heeft D66 Kapelle laten zien dat sociaal-liberale politiek werkt: luisteren, verbinden en vooruitkijken. We hebben vernieuwing gebracht in de raad, met aandacht voor jongeren, duurzaamheid en goed bestuur. In Wemeldinge kwamen we op voor de jongeren. In Kapelle en Biezelinge hielpen we mee om duurzaam bouwen en groen beleid hoger op de agenda te krijgen. En in Schore zetten we ons in voor leefbaarheid en een dorpshuis met toekomst.

D66 zette zich in voor meer betaalbare woningen voor starters, transparanter bestuur en een sterke rol van de raad in regionale samenwerkingen. Daarnaast droegen we bij aan de menswaardige opvang van Oekraïners en asielzoekers en aan het behoud van onze groene dorpen.

Onze koers voor 2026–2029 rust op drie speerpunten:

- **Jongeren en samenleving – investeren in de toekomst**
- **Groen, Natuur en Duurzaamheid – zorgen voor morgen**
- **Goed Bestuur en Sterke Democratie – samen beslissen, beter besturen**

Deze drie pijlers vormen de ruggengraat van ons programma, gebaseerd op de sociaal-liberale waarden van **vrijheid, gelijke kansen, duurzaamheid en samenwerking**.

D66 Kapelle kijkt vooruit: naar dorpen in regionale samenwerking die meebewegen met onze inwoners, toekomstgericht beleid voeren en vertrouwen geven aan de gemeenschap.

- 1 Meer zeggenschap voor onze kernen**
Eigen dorpsvisie, eigen budget, grotere rol dorpshuizen
- 2 Jongeren op één**
Meer jongerenwoningen, sport, onderwijs en jongerenraad
- 3 Gezond leven in je eigen omgeving**
Meer groen en voedselbos in de buurt, ook in eigen beheer
- 4 Meer nadruk op welzijn en maatschappelijke waarde**
Sociale verbinding, verenigingen, sturen op duurzaam en gezond
- 5 Meer samenwerking en invloed in de regio**
Gezamenlijke visie en besluitvorming in De Bevelanden

Samenvatting

Kapelle is een groene, open en betrokken gemeente in het hart van de Bevelanden. D66 Kapelle kijkt vooruit – naar een gemeenschap waarin iedereen mee kan doen, waar jongeren kansen krijgen, waar we samen beslissen over onze toekomst en zorgvuldig omgaan met de aarde waarop we leven. De komende raadsperiode bouwen we verder op wat we hebben bereikt: meer aandacht voor jongeren, duurzaam bouwen, transparanter bestuur en een menswaardige opvang van nieuwe inwoners.

Jongeren & Samenleving – investeren in de toekomst

De toekomst van Kapelle is onze jeugd. D66 wil dat iedere jongere hier kan leren, wonen en meedoen. We investeren in goed onderwijs, sterke sport- en cultuurvoorzieningen en toegankelijke zorg. Mentale gezondheid, kansengelijkheid en woonruimte voor starters krijgen prioriteit. Jongeren moeten niet alleen onderwerp van beleid zijn, maar ook mede-eigenaar van beleid – via jongerenraad en structurele participatie. Ook nieuwe Nederlanders, arbeidsmigranten en vluchtelingen horen bij Kapelle.

Groen, Natuur, Klimaat & Duurzaamheid – goed zorgen voor morgen

D66 Kapelle kiest voor duurzaamheid met daadkracht. We versterken biodiversiteit met bloemrijke bermen, voedselbossen en ecologisch groenbeheer. De gemeente versnelt de energietransitie, stimuleert lokale energiecoöperaties en maakt verduurzaming betaalbaar voor iedereen. Gemeentelijke gebouwen worden fossielvrij en nieuwbouw wordt standaard duurzaam en natuurinclusief. We zetten in op een circulaire economie. Dat betekent minder afval en meer hergebruik door meer regionale samenwerking van milieustraten. Duurzame mobiliteit, waterberging en vergroening maken onze dorpen klimaatbestendig. D66 Kapelle wil dat inwoners actief kunnen meedoen via buurtgroen, dorpsbudgetten en lokale initiatieven.

Goed Bestuur & Sterke Democratie – samen beslissen, beter besturen

Vertrouwen en transparantie vormen de basis van goed bestuur. D66 Kapelle wil een sterke gemeenteraad die richting geeft, controleert en invloed heeft op regionale besluitvorming. Regionale samenwerking moet democratisch en open blijven, met ruimte voor inspraak van inwoners. Dorpsraden, participatieplatforms en dorpsbudgetten versterken de lokale zeggenschap, zodat elk dorp zijn eigen identiteit behoudt. We sturen op brede welvaart: beleid wordt niet alleen afgerekend op kosten, maar ook op maatschappelijke waarde. D66 wil realistisch en verantwoord financieel beleid dat investeert in jeugd, leefbaarheid en duurzaamheid. Digitalisering en toekomstgericht bestuur horen daarbij – want de keuzes van nu bepalen de kansen van morgen.

Inhoudsopgave

1. Jongeren & Samenleving	1
1.1. Onderwijs en ontwikkeling	2
1.2. Wonen en leefomgeving	3
1.3. Zorg en welzijn	3
1.4. Sport, cultuur en ontmoeting	4
1.5. Jongerenparticipatie	4
1.6. Nieuwe Nederlanders en opvang	5
2. Groen, Natuur, Klimaat & Duurzaamheid	6
2.1. Biodiversiteit, landbouw en natuurbeheer	7
2.2. Duurzame energie en klimaatadaptatie	8
2.3. Circulaire economie en afval	9
2.4. Groene participatie en lokale initiatieven	9
2.5. Voedselbossen	10
3. Goed Bestuur & Sterke Democratie	11
3.1. Sterke raad en transparantie	12
3.2. Dorpsdemocratie en lokale zeggenschap	13
3.3. Regionale samenwerking en governance	13
3.4. Brede welvaart en maatschappelijke waarde	14
3.5. Maatschappelijk en circulair ondernemen	14
3.6. Digitale dienstverlening en veiligheid	14
3.7. Europa en toekomstgericht bestuur	15
Slothoofdstuk - Samen vooruit met D66 Kapelle	16

Hoofdstuk 1

Jongeren & Samenleving

investeren in de
toekomst

Inleiding

D66 gelooft dat ieder kind en iedere jongere recht heeft op kansen om echt mee te doen. Jongeren vormen het hart van de gemeenschap van morgen – zij bepalen of Kapelle een levendige, verbonden en duurzame gemeente blijft. Daarom investeren we in onderwijs, zorg, sport en cultuur, en we zorgen ervoor dat onze jeugd de vrijheid en ruimte krijgt om zich te ontwikkelen, hier op de Bevelanden.

1.1. Onderwijs en ontwikkeling

Een sterke toekomst begint bij goed onderwijs. D66 Kapelle wil dat onderwijs aansluit bij de talenten van kinderen én bij de samenleving van morgen. We ondersteunen de ontwikkeling van Integrale Kind Centra (IKC) zoals in Wemeldinge en van 't Saamdeel in Kapelle, waar onderwijs, opvang, zorg en cultuur samengebracht worden. We ondersteunen de nieuwbouw van de Juliana van Stolbergschool in Kapelle, en verkennen de mogelijkheid van een **nieuwe school in Biezelinghe**.

Samenwerking binnen de Bevelanden is essentieel, zodat kansengelijkheid, doorstroom en passend onderwijs goed georganiseerd blijven. D66 Kapelle wil dat kinderen in elke kern toegang hebben tot kwalitatief onderwijs, ongeacht hun achtergrond of ondersteuningsvraag. We zetten in op een doorgaande leerlijn van kinderopvang tot voortgezet onderwijs via IKC's. Daar kunnen onderwijs, opvang, sport en cultuur elkaar versterken en kinderen zich **breed ontwikkelen**.

D66 Kapelle wil dat scholen toekomstbestendig zijn: **duurzaam gebouwd, energiezuinig en gezond**, met aandacht voor technologie, natuur en de menselijke maat. Onderwijs moet kinderen voorbereiden op de samenleving van morgen — een samenleving die vraagt om kritisch denken, samenwerking en respect voor mens en omgeving. Daarom vinden we **burgerschapsvorming, digitale geletterdheid en aandacht voor duurzaamheid** onmisbaar in het lesprogramma.

Ook het **welzijn** van leerlingen verdient meer aandacht. Mentale druk, prestatiedruk en onzekerheid nemen toe, juist bij jongeren. D66 Kapelle wil dat scholen meer ruimte krijgen voor de **persoonlijke ontwikkeling van leerlingen**, in nauwe samenwerking met **jeugdzorg en sport**.

1.2. Wonen en leefomgeving

Jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen vinden geen betaalbare woning. D66 Kapelle vindt dat iedereen, en zeker jongeren, hier een toekomst moeten kunnen opbouwen. Daarom willen we dat minimaal een **kwart van de nieuwe woningen** in Kapelle bestemd wordt voor **starters en jongvolwassenen**. Ook stimuleren we **betaalbare en flexibele woonvormen**, zoals tiny houses, kamerhuur en gezamenlijke woonprojecten, zodat jongeren echt een plek vinden binnen hun eigen dorpen.

We moedigen daarnaast **coöperatief en circulair bouwen** aan, bijvoorbeeld door bewonersinitiatieven te ondersteunen die leegstaande panden willen hergebruiken of kleine duurzame woonprojecten willen realiseren.

Nieuwe woonplannen moeten passen bij de schaal van onze dorpen en bijdragen aan een groene, toekomstbestendige leefomgeving. D66 Kapelle wil dat **elke ruimtelijke ontwikkeling een jeugdtoets** krijgt: wat betekent dit voor de toekomstkansen van jongeren, voor ontmoeting en leefkwaliteit?

Onze dorpen moeten uitnodigend en veilig zijn, met **groene pleinen, veilige fietsverbindingen en ruimte om elkaar te ontmoeten**. Zo zorgen we ervoor dat Kapelle, Wemeldinge, Biezelinge en Schore dorpen blijven waar mensen graag wonen, elkaar kennen en samen de toekomst vormgeven.

1.3. Zorg en welzijn

D66 Kapelle staat voor een gemeente waar jongeren, jongvolwassenen en gezinnen zich mentaal en sociaal ondersteund voelen. We willen niet bezuinigen op de jeugdzorg, maar juist zorgen voor **effectieve, toegankelijke en tijdige hulp**, ook **na de leeftijd van 18 jaar**. Jongeren mogen niet tussen wal en schip vallen zodra zij volwassen worden.

We zetten in op **voorkomen in plaats van genezen**. Daarom wil D66 Kapelle dat er in elk dorp **laagdrempelige ondersteuning** komt via wijkteams, scholen of ontmoetingspunten, waar inwoners terecht kunnen voor hulp of advies. De **mentale gezondheid van jongeren** krijgt een vaste plek in het gemeentelijk beleid, met aandacht op school, bij sportverenigingen en in de online omgeving waar jongeren elkaar ontmoeten.

D66 Kapelle vindt dat **mantelzorgers en vrijwilligers beter ondersteund** en gewaardeerd moeten worden. Zij verdienen duidelijke informatie en echte waardering voor hun inzet. Tegelijk willen we dat de gemeente meer inzet op **gezonde leefstijl en preventie**: door samen te werken met scholen, sportverenigingen en zorgverleners aan initiatieven voor bewegen, gezonde voeding en sociale activiteiten.

Een gezonde ontwikkeling vraagt niet alleen om zorg, maar ook om kansen om mee te doen. Daarom investeert D66 in een **sterke sociale basis** in alle dorpen, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, zich kunnen ontwikkelen en samen verantwoordelijkheid nemen voor het welzijn van hun gemeenschap.

1.4. Sport, cultuur en ontmoeting

Sport en cultuur brengen mensen samen en versterken de gemeenschap. D66 Kapelle wil dat in elk dorp voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, te bewegen en elkaar te ontmoeten. We zetten in op het behoud én de uitbreiding van sportvoorzieningen en ondersteunen **samenwerking tussen verenigingen, scholen, dorpshuizen en welzijnsorganisaties**. Dorpen moeten plekken zijn waar jong en oud zich welkom voelen om actief te zijn en anderen te ontmoeten.

Cultuur verdient ruimte, zichtbaarheid en waardering. Muziek, kunst, en evenementen geven kleur aan onze dorpen en verbinden generaties met elkaar. D66 Kapelle wil dat **culturele activiteiten in Kapelle laagdrempelig en toegankelijk** zijn, ook voor jongeren en inwoners met een kleinere beurs. Jongeren worden actief gestimuleerd om zelf activiteiten te organiseren – van muziekavonden tot buurtinitiatieven – met steun van de gemeente en lokale organisaties. In de **regio De Bevelanden** willen we het **sport- en cultuuraanbod beter op elkaar afstemmen**, zodat inwoners eenvoudig kunnen deelnemen aan activiteiten in omliggende dorpen.

D66 Kapelle steunt van harte de plannen van Stichting Vitality om het **Memorial 40–45 te vernieuwen** en toekomstbestendig te maken. Het Memorial vertelt het unieke verhaal van de Franse militairen die hier vochten en rusten, en is een blijvend symbool van vrijheid, vrede en Europese verbondenheid. D66 wil dat de gemeente hierbij **maximale medewerking** verleent – bij de ruimtelijke en omgevingsaspecten, de vergunningverlening en de procedurele begeleiding – en zorgt voor een zorgvuldige afstemming met omwonenden, scholen en erfgoedpartners. Zo blijft het Memorial niet alleen een plek van herdenking, maar ook van educatie, ontmoeting en internationale verbinding. Ook een jaarlijkse herdenkingsweek hoort hierbij.

1.5. Jongerenparticipatie

Beleid dat jongeren raakt, moet mét jongeren worden gemaakt.

D66 Kapelle wil **structurele jongerenparticipatie** binnen de gemeente, bijvoorbeeld via een **jongerenraad** of vaste overlegmomenten met scholen en verenigingen.

De stem van jongeren moet **zichtbaar zijn in raadsvoorstellen, plannen en dorpsvisies**. Jongeren zijn niet alleen onderwerp van beleid, maar mede-eigenaar van hun toekomst in Kapelle.

1.6. Nieuwe Nederlanders en opvang

D66 Kapelle staat voor een menswaardige en structurele aanpak van opvang en integratie. De gemeente moet niet alleen reageren op crisissituaties, maar een **vaste capaciteit voor asielopvang** organiseren. Dat is **humaner, goedkoper** en zorgt voor **meer draagvlak** bij inwoners en dorpen. De tijdelijke opvang van 81 asielzoekers op bedrijventerrein Smokkelhoek is een goed begin. D66 Kapelle wil dat de gemeente nu al werkt aan structurele vervolgmogelijkheden voor opvang daarna, samen met de andere Bevelandse gemeenten.

Ook de **opvang van Oekraïners** in Wemeldinge en Kapelle verloopt positief en moet **zo lang als nodig is worden voortgezet**. Voor **arbeidsmigranten** willen we **goede woonomstandigheden, fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden** en eerlijke handhaving. Daarnaast wil D66 Kapelle dat de gemeente Kapelle voldoet aan haar **taakstelling voor statushouders** – en ook als deze landelijke taakstelling ooit vervalt, blijft D66 Kapelle van mening dat de gemeente **een eerlijk deel van de statushouders** moet blijven **huisvesten**.

D66 Kapelle vindt dat iedere nieuwkomer zo snel mogelijk moet kunnen starten met een traject naar **werk, opleiding of maatschappelijke participatie**. D66 Kapelle wil dat de gemeente initiatieven ondersteunt die **ontmoeting en wederzijds begrip** bevorderen, zoals taalmaatjes, gezamenlijke buurtactiviteiten of multiculturele avonden in dorpshuizen.

Integratie is geen eenrichtingsverkeer, maar een gezamenlijke investering in onze samenleving.

Kernboodschap

D66 Kapelle investeert in kansen en welzijn voor de volgende generatie, en dus voor de toekomst van Kapelle.

Hoofdstuk 2

Groen, Natuur, Klimaat & Duurzaamheid

goed zorgen
voor morgen

Inleiding

Kapelle is een groene gemeente, omringd door akkers, dijken en dorpen met karakter. De natuur en het landschap vormen ons thuis én onze toekomst. D66 Kapelle ziet duurzaamheid niet als een keuze, maar als een verantwoordelijkheid. Wat we vandaag doen, bepaalt de wereld van morgen.

We willen de natuur versterken, onze bijdrage leveren klimaatverandering tegen te gaan en inwoners betrekken bij een leefbare, gezonde omgeving. Groen is niet alleen mooi – het brengt verkoeling, vangt CO₂ op, bevordert gezondheid en maakt onze dorpen prettiger om in te wonen.

D66 Kapelle streeft naar een leefomgeving waarin natuur, landschap en woonkwaliteit hand in hand gaan. Daarom pleiten wij ervoor dat er geen nieuwe hoogspanningsmasten meer worden geplaatst binnen de gemeentegrenzen. **Nieuwe elektriciteitsverbindingen** dienen voortaan uitsluitend **ondergronds** aangelegd te worden. Dit voorkomt horizonvervuiling, beschermt het landschap en draagt bij aan een toekomstbestendige infrastructuur.

2.1. Biodiversiteit, landbouw en natuurbeheer

We zetten in op een samenhangende aanpak van biodiversiteit, groenbeheer en landbouwtransitie, waarbij we inwoners, scholen en ondernemers betrekken.

Kapelle kan een voorbeeldrol spelen op de Bevelanden door **ecologisch groenbeheer** als standaard te hanteren: maaien op het juiste moment, bloemrijke bermen en natuurvriendelijke oevers aanleggen en zorgen voor meer bomen in dorpen. Daarmee versterken we leefgebieden voor bijen, vlinders en vogels, maar ook de belevingswaarde voor inwoners.

Bij elke **herinrichting of nieuwbouw** moet **natuur onderdeel** zijn van het ontwerp, niet een sluitpost. De **maatschappelijke waarde** van groen – schaduw, verkoeling, biodiversiteit en leefkwaliteit – moet worden **meegewogen** in alle besluiten.

D66 Kapelle wil dat de gemeente actief samenwerkt met lokale agrariërs en natuurorganisaties om **natuurinclusieve landbouw** te stimuleren en te belonen. Boeren die bijdragen aan biodiversiteit, bodemgezondheid en waterkwaliteit moeten daarvoor erkenning en ondersteuning krijgen.

We investeren in **verbindingen tussen natuur en dorpen**, bijvoorbeeld via wandel- en fietsroutes, en dorpsbossen. Zo wordt natuurbeheer zichtbaar en tastbaar in het dagelijks leven van inwoners.

In het kader van duurzaam natuurbeheer wil D66 Kapelle onderzoeken of er in onze gemeente of in de regio ruimte is voor de ontwikkeling van een **natuurbegraafplaats**. Een dergelijke begraafplaats biedt een serene, groene rustplek en draagt bij aan biodiversiteit en landschapsbehoud. Het is een manier om natuur en afscheid op respectvolle wijze te verbinden

2.2. Duurzame energie en klimaatadaptatie

De energietransitie is één van de grootste uitdagingen van deze tijd – maar ook een kans om Kapelle schoner, groener en betaalbaarder te maken. D66 Kapelle wil dat de gemeente vooroploopt in de omslag naar een duurzame toekomst, samen met inwoners, bedrijven en agrariërs.

We versnellen de **isolatie van woningen**, de overstap naar **warmtepompen** en de **afbouw van aardgas**, maatregelen die de gemeente voor de inwoners actief ondersteunt met kennis, ontzorging en financiële regelingen. Daarbij letten we op **sociale rechtvaardigheid**: ook huurders en mensen met een smalle beurs moeten kunnen meedoen.

D66 Kapelle wil dat **lokale energiecoöperaties** en **burgerinitiatieven** een centrale rol krijgen bij de opwekking van duurzame energie. Waar grootschalige energieprojecten nodig zijn, zorgen we voor **participatie vanaf het begin** en een eerlijke verdeling van lusten en lasten.

De gemeente moet zelf het **goede voorbeeld** geven: alle gemeentelijke gebouwen en voertuigen worden uiterlijk in 2030 fossielvrij, en nieuwe aanbestedingen zijn standaard circulair en klimaatneutraal.

Ook het **buitengebied** betrekken we bij de energietransitie. Samen met agrariërs onderzoeken we de mogelijkheden voor **biogas**, **waterstofproductie**, **restwarmte** en **duurzame mobiliteit**. Zo koppelen we energie, landbouw en innovatie.

Tegelijk maken we onze dorpen en buitenruimte **klimaatbestendig**. De inrichting van Kapelle, Wemeldinge, Biezelinghe en Schore krijgt meer **groen-blauwe infrastructuur**: bomen voor schaduw, ruimte voor waterberging en koele plekken bij hitte. Zo bereiden we ons voor op droogte en hevige regenval en verhogen we de leefkwaliteit in alle dorpen.

D66 Kapelle wil dat duurzame mobiliteit gestimuleerd wordt en wil meer en veilige fietsroutes. Verder wordt **deelmobiliteit** actief opgepakt – met deelauto's, elektrische fietsen en buurtinitiatieven die vervoer betaalbaar en duurzaam maken, vooral in de kleinere kernen.

Tot slot moet duurzaamheid meetbaar worden. De gemeente stelt duidelijke **monitoring** en jaarlijkse voortgangsrapportages op, zodat inwoners kunnen volgen wat er bereikt wordt op het gebied van energie en klimaat.

2.3. Circulaire economie en afval

D66 Kapelle wil een gemeente die zuinig omgaat met grondstoffen en het goede voorbeeld geeft. In een circulaire economie is afval de grondstof voor de volgende fase in de cyclus. Dat vraagt om slimme samenwerking tussen inwoners, bedrijven en de gemeente. Kapelle kan hierin een actieve rol nemen door **lokaal hergebruik, reparatie en recycling** te stimuleren en verspilling te voorkomen.

We willen dat **bedrijven en inwoners worden ondersteund bij circulaire initiatieven**, zoals deelplatforms, reparatiecafés en lokale inzameling van materialen. De gemeente kan die ondersteuning bieden door ruimte te bieden aan circulaire bedrijvigheid en bij eigen inkoop duurzaam en lokaal te kiezen.

D66 Kapelle ondersteunt actief het **Zeeuws beleid Circulaire Economie 2025–2028 van de dertien Zeeuwse gemeenten**, waarin wordt samengewerkt aan een toekomst zonder afval en verspilling. We willen dat Kapelle binnen dit beleid zichtbaar bijdraagt en samen met de andere Bevelandse gemeenten werkt aan regionale doelen en kennisdeling.

Afvalbeleid moet gericht zijn op **afvalscheiding, minder restafval en op gedragsverandering** wat afvalscheiding betreft door andere manieren dan alleen hogere tarieven. De inzameling van gft, papier en kunststof blijft gebruiksvriendelijk en betaalbaar, met duidelijke communicatie en transparante monitoring. De locaties van **milieustraten en hun afvalstromen worden regionaal afgestemd**, zodat inwoners op meerdere plekken terechtkunnen. Daarnaast willen we **meer mogelijkheden voor de inzameling van kleine afvalstromen in de wijk**, zoals textiel, klein chemisch afval of herbruikbare materialen.

Inwonersinitiatieven die bijdragen aan minder afval of lokaal hergebruik – zoals deeldkasten, ruilhoeken of buurtcompost – verdienen **actieve ondersteuning vanuit de gemeente**.

In de bouw en voor de inrichting van openbare ruimtes wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van **biobased en herbruikbare materialen**, bijvoorbeeld bij bestrating, straatmeubilair en renovaties van gemeentelijke gebouwen.

2.4. Groene participatie en lokale initiatieven

Duurzaamheid begint bij betrokken inwoners. D66 Kapelle wil dat inwoners actief meedoen aan het vergroenen van hun buurt – via buurtgroenprojecten, adoptiegroen, gezamenlijke voedselbossen of andere lokale initiatieven. De gemeente ondersteunt deze plannen met **advies, materialen en kleine subsidies**, en zorgt dat meedoen eenvoudig is.

D66 Kapelle wil dat er een **duurzaamheidsmakelaar** komt die inwoners en verenigingen helpt om ideeën om te zetten in concrete projecten. Ook kunnen **dorpsbudgetten** deels worden gebruikt voor dergelijke groene en duurzame plannen.

Jongeren worden actief betrokken bij de vergroening van schoolpleinen, sportvelden en openbare ruimte.

2.5. Voedselbossen

D66 Kapelle ziet grote kansen in **voedselbossen** als duurzame manier om natuur, voedsel en gemeenschapszin te verbinden. In een gemeente die bekendstaat als de **Bloesem van Zeeland**, horen **fruitteelt en boomgaarden** bij onze identiteit en ons landschap. Die traditie willen we behouden én vernieuwen, door eetbaar groen ook een plek te geven binnen de dorpen en nieuwe woonwijken.

Voedselbossen dragen bij aan biodiversiteit, CO₂-opslag en educatie over de herkomst van voedsel. D66 Kapelle wil dat de gemeente actief ruimte biedt voor lokale initiatieven – van kleine buurtprojecten tot grotere dorps- of schoolvoedselbossen. We stimuleren samenwerking tussen inwoners, scholen en lokale boeren, zodat eetbaar groen zichtbaar wordt in **openbare plantsoenen, schooltuinen en dorpsranden**.

De gemeente ondersteunt deze projecten met kennis, grond of kleine subsidies, en helpt bij vergunningen en coördinatie. D66 Kapelle stelt voor om een **pilot voedselbos** te starten in samenwerking met inwoners, basisscholen en agrariërs. Daarnaast willen we dat nieuwe woonwijken en herinrichtingsprojecten standaard worden ingericht met **voedselbosstroken en fruitbomen**, zodat de bloesem van Zeeland niet alleen behouden blijft, maar ook letterlijk de dorpen in bloei zet.

Kernboodschap

D66 Kapelle kiest voor duurzaamheid met daadkracht.

Hoofdstuk 3

Goed bestuur & Sterke Democratie

samen beslissen
beter besturen

Inleiding

Goed bestuur begint met vertrouwen. In een tijd waarin veel besluiten op regionaal of landelijk niveau worden genomen, wil D66 Kapelle de lokale democratie versterken. Inwoners moeten zich gehoord voelen, raadsleden moeten invloed hebben en samenwerking moet zorgen voor beter beleid.

Voor D66 betekent goed bestuur dat we verder kijken dan cijfers en regels. We werken open, eerlijk en met oog voor maatschappelijke waarde. Democratie is geen systeem, maar iets wat we samen doen.

3.1. Sterke raad en transparantie

Een sterke lokale democratie vraagt om een **zelfbewuste en invloedrijke gemeenteraad**. D66 Kapelle wil dat de raad de koers bepaalt en het college scherp controleert – met voldoende tijd, middelen en ondersteuning om dat goed te kunnen doen. De raad moet leidend zijn in de grote lijnen van beleid: niet volgend, maar richtinggevend en zichtbaar aanwezig in de samenleving.

Kapelle maakt deel uit van regionale samenwerkingsverbanden in **Zeeland en de Bevelanden**. D66 Kapelle wil dat de raad daar **meer invloed** krijgt. Regionale samenwerking mag nooit betekenen dat lokale democratische zeggenschap verdwijnt. De raad moet in de regio zijn stem kunnen laten gelden door middel van **regionale oordeelsvorming en besluitvorming**, en waar mogelijk via **gezamenlijke raadsadviescommissies**. Daarnaast pleit D66 Kapelle voor een **regionale rekenkamer**, zodat ook bovenlokale samenwerking en gemeenschappelijke regelingen onafhankelijk kunnen worden gecontroleerd. Alleen zo blijft de democratische controle stevig verankerd.

Transparantie is de basis voor vertrouwen. D66 Kapelle wil dat inwoners gemakkelijk kunnen volgen hoe besluiten tot stand komen, welke belangen meespelen en wat de effecten zijn van beleid. Raadsstukken, begrotingen en besluiten moeten helder, actueel en digitaal toegankelijk zijn. Het college legt open en controleerbaar verantwoording af – **niet alleen financieel, maar ook maatschappelijk**.

3.2. Dorpsdemocratie en lokale zeggenschap

D66 Kapelle gelooft dat de **kracht van onze dorpen** ligt bij de mensen die er wonen. Besluitvorming moet daarom zo dicht mogelijk bij inwoners plaatsvinden. Dorpsraden, wijkinitiatieven en lokale verenigingen kennen hun omgeving het best en verdienen ruimte om mee te beslissen over de toekomst van hun dorp.

Alle dorpskernen – **Schore, Biezelinge, Wemeldinge en Kapelle** – moeten een **eigen dorpsvisie** krijgen om hun identiteit te behouden en te versterken. In die dorpsvisies bepalen inwoners zelf wat belangrijk is voor hun leefomgeving, voorzieningen en toekomst. De dorpen moeten **maximaal zeggenschap** krijgen over onderwerpen die niet regionaal worden afgestemd en die direct raken aan hun eigen identiteit, zoals bijvoorbeeld toerisme in Wemeldinge of functies van dorpshuizen.

Per dorpskern moet worden bekeken hoe **inwoners goed vertegenwoordigd** kunnen worden: via het bestaande **participatieplatform ParticiPEERT**, dorpsraden of andere vormen van lokale betrokkenheid. Wat telt, is dat elke kern een herkenbare stem heeft richting gemeente en regio.

De **dorpshuizen** verdienen daarbij een sterkere rol. Ze vormen het hart van de lokale gemeenschap en kunnen meer functies krijgen ten opzichte van het gemeentehuis: als plek voor dienstverlening, ontmoeting, participatie en lokale besluitvorming.

We zetten in Wemeldinge in op een **kwaliteitstoerisme** dat past bij de schaal van het dorp: gastvrij, maar niet massaal. Bezoekers dragen bij aan lokale voorzieningen, natuurbehoud en het dorpsgevoel. De uitvoering van het masterplan krijgt prioriteit: verbetering van de boulevard, meer groen en ontmoetingsplekken, veilige fiets- en wandelroutes en aandacht voor parkeren en doorstroming. We willen dit doen **in nauwe afstemming met inwoners en ondernemers**.

.

3.3. Regionale samenwerking en governance

Steeds meer beleid wordt in **regionaal verband** gemaakt. D66 Kapelle vindt dat juist, zolang de volksvertegenwoordiging goed haar taak kan blijven uitoefenen. We willen **één gezamenlijke visie voor De Bevelanden**, met gedeelde ambtenaren, gezamenlijke projecten en een sterkere stem in Zeeland.

D66 Kapelle wil dat de raad actief betrokken blijft bij regionale besluitvorming en dat er **transparante verantwoording** plaatsvindt over besluiten die in regionaal verband worden genomen.

De **organisatie van de gemeente** kan zich daarbij ontwikkelen. Sommige functies kunnen **regionaal** worden belegd – bijvoorbeeld in een **regionaal gemeentehuis**, dat over meerdere locaties in de Bevelanden verspreid kan zijn. Andere functies kunnen juist **dichter bij inwoners** worden georganiseerd, via de **dorpshuizen** als lokale aanspreekpunten. Zo brengen we het bestuur dicht bij mensen én versterken we de slagkracht van de regio.

Een **open discussie over herindeling of nieuwe samenwerkingsvormen** hoort bij deze ontwikkeling.

3.4. Brede welvaart en maatschappelijke waarde

D66 Kapelle kijkt verder dan economische groei alleen. Voor ons gaat **brede welvaart** over de kwaliteit van leven in alle dorpen – over gezondheid, onderwijs, natuur, verbondenheid en kansen voor iedereen. De keuzes van de gemeente moeten niet alleen financieel, maar ook maatschappelijk waardevol zijn.

D66 Kapelle wil dat de gemeente haar beleid structureel toetst op **maatschappelijke waardencreatie**: wat draagt een investering bij aan leefbaarheid, duurzaamheid, gelijke kansen of welzijn? Dit vraagt om nieuwe vormen van afweging, waarbij natuur, cultuur, sociale cohesie en toekomstbestendigheid expliciet worden meegewogen.

D66 Kapelle wilt dat de gemeente een voorbeeldrol krijgt door in begroting en besluitvorming **inzichtelijk te maken wat beleid oplevert voor inwoners, natuur en toekomst**, niet alleen wat het kost. D66 Kapelle wil dat de raad jaarlijks een **Brede Welvaartsmonitor** ontvangt, met indicatoren over welzijn, duurzaamheid, gezondheid en kansengelijkheid.

3.5. Maatschappelijk en circulair ondernemen

D66 wil dat de gemeente maatschappelijk en circulair ondernemen stimuleert als onderdeel van een duurzame lokale economie. Bedrijven die sociaal verantwoord werken, materialen hergebruiken of bijdragen aan een inclusieve arbeidsmarkt worden actief ondersteund. D66 Kapelle wil regionale samenwerking versterken, onder meer op bedrijventerreinen, om kringlopen te sluiten en kennis te delen over circulaire productie en duurzaam inkopen.

3.6. Digitale dienstverlening en veiligheid

D66 Kapelle wil dat digitale dienstverlening betrouwbaar, eenvoudig en **mensgericht** is. Inwoners moeten online net zo goed geholpen worden als aan het loket.

We investeren in **cyberveiligheid en privacybescherming** in nauwe **regionale afstemming** met de andere Bevelandse gemeenten. Zo kunnen we kennis delen, systemen beveiligen en kosten beperken.

Nieuwe technologie, zoals **AI en algoritmes**, gebruiken we alleen met menselijke controle en volledige openheid over hoe besluiten tot stand komen. Digitalisering moet het bestuur slimmer maken – niet afstandelijker.

3.7. Europa en toekomstgericht bestuur

De Europese Unie lijkt soms ver weg, maar haar invloed is dagelijks zichtbaar in Kapelle – van landbouw en energie tot onderwijs en digitalisering. D66 Kapelle wil die verbinding **zichtbaarder en bruikbaarder** maken voor inwoners, ondernemers en scholen.

Europa biedt kansen voor **duurzaamheid, innovatie en samenwerking**. Veel lokale initiatieven – van groene energie tot erfgoed en toerisme – kunnen profiteren van **Europese kennis, subsidies en partners**. Daarom wil D66 dat Kapelle zich actief opstelt binnen Zeeland en de Bevelanden om deze kansen te benutten.

De vriendschapsband met **Orry-la-Ville** in Frankrijk is een tastbaar symbool van Europese verbondenheid. D66 Kapelle wil deze samenwerking versterken via uitwisselingen tussen scholen, verenigingen en culturele organisaties. Zo brengen we Europa dichterbij huis en versterken we het gevoel van **Europees burgerschap**.

D66 Kapelle stelt voor een **Europacoördinator** aan te wijzen die Europese ontwikkelingen volgt en helpt bij subsidieaanvragen. Jaarlijks komt er een **“Europa in Kapelle”-rapportage** waarin zichtbaar wordt welke Europese programma’s bijdragen aan onze gemeente.

Toekomstgericht bestuur betekent verder vooruitdenken. D66 Kapelle wil beleid dat wordt getoetst op **langetermijneffecten** – economisch, ecologisch en sociaal – en een **toekomstagenda** waarin grote thema’s als klimaat, wonen, digitalisering en vergrijzing in samenhang worden bekeken.

3.8. Financiën en verantwoordelijkheid

D66 Kapelle wil een **gezonde en transparante financiële koers**, gericht op de lange termijn. Geld van inwoners moet **zichtbaar bijdragen aan hun leefomgeving**, niet verdwijnen in bestuurlijke overhead. De gemeente moet keuzes durven maken: niet alles kan tegelijk. Daarom willen we prioriteit geven aan investeringen die **brede welvaart** bevorderen – denk aan duurzaamheid, leefbaarheid van dorpen, jeugd, en goed openbaar bestuur.

De komende jaren staan de gemeentelijke financiën onder druk door stijgende kosten in het sociaal domein, onderhoud van wegen en gebouwen, en de energietransitie. D66 Kapelle wil dat gemeente Kapelle hier **vooruitziend en realistisch** mee omgaat: door reserves verantwoord te gebruiken, structurele lasten te beheersen en inwoners vroegtijdig te betrekken bij keuzes.

D66 Kapelle vindt dat financiële besluiten altijd **maatschappelijke waarde** moeten afwegen: wat levert een euro op voor het welzijn, de duurzaamheid of de toekomst van de gemeente Kapelle? Zo brengen we financiële en maatschappelijke verantwoording samen.

Kernboodschap

D66 Kapelle wil bestuur dat luistert, samenwerkt en vooruitdenkt – democratie begint in de dorpen.

Slothoofdstuk - Samen vooruit met D66 Kapelle

Vrijheid, duurzaamheid en samenwerking – drie waarden die Kapelle verbinden en richting geven aan onze toekomst.

D66 Kapelle staat voor een **open en optimistische gemeente**, waar mensen ruimte krijgen om hun leven vorm te geven, met respect voor elkaar en voor de wereld om ons heen. Wij willen dat iedereen in Kapelle, Wemeldinge, Biezelinge en Schore de kans heeft om zich te ontwikkelen, om bij te dragen en om mee te beslissen.

De uitdagingen van vandaag – van betaalbaar wonen tot verduurzaming, van goed onderwijs tot sterke dorpen – vragen om samenwerking. Niet alleen binnen het gemeentehuis, maar juist daarbuiten: met inwoners, ondernemers, scholen, verenigingen en de regio. Alleen **samen** kunnen we de overgang maken naar een duurzame, sociale en toekomstgerichte samenleving.

Wij kiezen voor beleid dat verder kijkt dan één bestuursperiode. Voor een Kapelle dat investeert in jeugd en toekomst, dat bestuur organiseert met openheid en vertrouwen, en dat met durf en verantwoordelijkheid werkt aan een gezonde leefomgeving voor mens en natuur.

Onze inzet is helder:

- **Vrijheid** om te leren, te ondernemen en te wonen in een gemeente die kansen biedt.
- **Duurzaamheid** als kompas voor alle besluiten, van energie tot economie.
- **Samenwerking** als sleutel tot vernieuwing en verbondenheid.

D66 Kapelle nodigt iedereen uit om mee te doen, ideeën te delen en verantwoordelijkheid te nemen voor de toekomst van onze dorpen. Want vooruitgang maak je samen – stap voor stap, met visie en vertrouwen.

Denk mee. Doe mee. Beslis mee.

